

"הפסיפס הישראלי המתהווה איננו גזרה - אלא הזדמנות אדירה, הוא טומן בחובו עושר תרבותי, השראה, אנושיות ורגישות. אסור שהסדר הישראלי החדש ידחוף אותנו להיבדלות ולהיפרדות. אסור לנו לוותר על תפיסה של ישראליות. אלא, עלינו לפתוח את שעריה, ולהרחיב את שפתה".

- הנשיא ריבלין, כנס הרצליה, תשע"ה.

"כי אמיתית היא ולא סמל,
ולא דגל ולא אות.
העבר מאחוריה -
היא צופה אל הבאות"

- דידי מנוסי / קובי אשרת

חג העצמאות תשע"ח

קול קורא לבת השבעים

מפסיפס מחנכי ישראל

אנו, מחנכי ומחנכים

יהודים, ערבים, דג'ייק וחילוניים - פסיפס של מחנכי ישראל - צופים אל הבאות ומבקשים להעניק לה, אחדינה, שי של עושר גרמטי, השקאה, אנושיות ורגישות: משג חינך אל-מגזרי, היא "דרך כפר".

"דרך כפר" היא משנת החינוך המחברת בינינו, מחנכי המגזרים השונים, בכך שהיא מעניקה מענה לתמיהות, למצוקות ולכמיהות המשותפות לכל מחנך בעידן הכפר הגלובלי, עידן של תרבות נעורים רוויית גרייה חושית, רעשים, והסחות דעת, שדוחקים ומצמצמים את המרחב הדרוש למחנך כדי לקיים עם תלמידיו תהליך בינאישי איכותי.

אנו, חרף שונותנו, תמימי דעים שעדיין "דרוש כפר שלם לגדל ילד", וכי ה"כפר" הדרוש לכל אחד מאתנו כדי לגדל את ילדינו, הוא ביסודו אותו הכפר. כפר, שבו דמויות בוגרות מסוגלות להעניק לילד ולמתבגר, בשנים הקריטיות של גיבוש אישיותו, את האפשרות לחוות את סביבת החינוך כמרקם לכיד ושלם. לכך מכוונת מחשבת "דרך כפר", ואת זה מאפשרים יישומיה, בלי הבדל בין מגזר למגזר.

"מהו המשותף לכל המגזרים?", שואל כבוד הנשיא. האם יש להם שפה אזרחית משותפת? אתוס משותף? מכנה ערכי משותף, שבכוחו לחבר?

אנו מאמינים כי המענה לשאלות ולאתגרים אלה, תלוי בראש ובראשונה בקיומה של אחוות מחנכים. אחווה, המושתתת על מסד ערכי ואנושי משותף.

התשובה לסכנת ההיבדלות וההיפרדות בחברה רב-תרבותית סומנה כבר במטרת-העל של חוק החינוך הממלכתי (1953) - "לחנך אדם להיות אוהב אדם". והיום: לחנך כל אדם במגזרו להיות אוהב כל אדם באשר הוא.

אנו רואים במשנת החינוך "דרך כפר" את המפתח להשגת אחווה זו, אחווה שתקרין בהכרח על הדור הצעיר, כשמנגד, מאיימת ההתכנסות של כל שבט לאוהליו לפורר את מרקם החברה האזרחית.

"דרך כפר", משמעה חזרה מושכלת, ובעיניים פקוחות, ליסודות הבריאים של מורשת חינוך ישראלית מקורית, המעצימה את תודעת השליחות של המחנך.

על סביבת החינוך לשוב להיות זירת התרחשות חיה של יכולות, כישרונות ומעמקים רגשיים של כל אחד מאיתנו. ואכן כן - ה"דרך" מחזירה לזירה את הממד האוטופי, שבהעדרו, שואבת השגרה את שאר הרוח ממעשה החינוך.

"אָדָם אֵינוֹ אֶלָּא קִקְקֵס אַלֵּץ קָטָנָה
הָאָדָם אֵינוֹ אֶלָּא אַבְנֵי נֶפֶשׁ-נַחֲלָה"
אמר המשורר.

אחוות אנשי חינוך היא היא המסד לבנות עליו חברה אזרחית בריאה. בשנת השבעים למדינה, "דרך כפר" מזמינה את כלל מחנכי ישראל לחבור אליה ולהפוך כל סביבת חינוך ל"קרקע ארץ קטנה" לתבנית מוקטנת של חברה עתידית מתוקנת.

העצמת איש החינוך ב"דרך כפר" משמעה תהליך מובנה של גילוי עצמי, הרחבה תודעתית של גבולות האני ושחרורו מכבלים של סגירות. הרחבה שפורצת הלאה, מהמחנך לחניך, וחניך אחר חניך, לחברה כולה...

החתימה אל יעד נשגב כבניית חברת מופת אזרחית, מול מציאות מקטבת, דורשת רוח גבית של חזון מרחיק ראות. ואכן, אנו מאמינים כי ללא יסוד אוטופי, חינוך אינו חינוך, וכי הוויתור על הממד האוטופי הינו הכשל, בהא הידיעה, של החינוך בעידן הפוסט-מודרני והטכנולוגי.

"דרך כפר" היא ממשיכתה של מורשת חינוך ישראלית אותנטית. מקורה בכפרי הנוער של ישראל, שהיו שדות ניסוי לרעיונות פורצי דרך, ואף אוטופיים, בשירות החברה כולה. בליבה של מורשת זו, נמצא חזון דמות האדם, שאליו על החינוך לשאוף.

כפר הנוער המקורי כיוון לדמות של אדם בעל הסגולות והחוסן הרגשי, הדרושים לבניית חברת מופת. היום, חותרת "דרך כפר" לצמיחתה של דמות אדם בעל זהות אינטגרטיבית, המתעצבת בתוך ההקשרים המגזריים של התרבויות והשקפות העולם השונות מהם מורכבת החברה הישראלית.